

Servisa suņu biedrība TEODORS

Braila iela 3, Rīga, LV-1024
servisasuns@gmail.com, tāl. 29462975, 28813253

Rīgā

2019. gada 14. janvārī

Pārresoru koordinācijas centram
Brīvības bulvāris 36, Rīga,
LV-1520, Latvija

Par priekšlikuma sniegšanu servisa suņu kustības attīstībai

Iepazīstoties ar Pārresoru koordinācijas centra publicēto informāciju Ministru kabineta mājas lapā, kur sabiedrība tiek aicināta **piedalīties diskusijā par valsts attīstības prioritātēm un Latvijas nākotni pēc 2021. gada**, [Servisa suņu biedrība "Teodors"](#) vēlas vērst uzmanību un aicināt nākamajā periodā Latvijas valstī atbildīgi un ar mērķtiecīgiem darbiem virzīt jautājumus par sociālo iekļaušanu, diskriminācijas mazināšanas politikas ieviešanu, cilvēku ar speciālām vajadzībām iekļaušanai izglītības iestādēs un darba tirgū.

Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (2014. - 2020. gadam), kas nosaka pāreju no medicīniskā modeļa, kas uzsver cilvēka nespēju un atkarību no citiem cilvēkiem, uz cilvēktiesību modeli, uzsvars tiek likts tieši uz personas ar invaliditāti tiesībām uz patstāvīgu dzīvi un aktīvu līdzdalību sabiedriskajos procesos.

Pamatojoties uz augstāk minēto, viens no būtiskākajiem pasākumiem mērķa sasniegšanai būtu ne tikai valsts algotu asistentu jautājuma attīstīšana, bet arī ar valsts atbalstu veicināta servisa suņu kustība cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Servisa suņu kustības misija ir palīdzēt cilvēkiem ar invaliditāti pilnvērtīgi iekļauties sabiedrībā un savus pienākumus tie veic gandrīz jebkurā pasaules valstī. Šie suņi, palīdz cilvēkiem viņu ikdienas funkciju veikšanā, sniedz neatsveramu emocionālo atbalstu, kā arī palīdz dialogā ar sabiedrību, tādejādi veicinot sekmīgu iekļaušanos tajā. Šādu suņu pakalpojuma izmantošana rada klientam daudz lielākas mobilitātes iespējas, drošības un stabilitātes sajūtu. Tajā pašā laikā izpaliek sirdsapziņas pārmetumi, ka, izmantojot servisa suņa pakalpojumu, tiek patērēts kādas personas laiks, ko tā varētu būt izmantojusi daudz lietderīgāk, piemēram, savai garīgajai pilnveidei.

Servisa suņi var sniegt nozīmīgu atbalstu pēc nepieciešamības dažādām atbalsta grupām:

- **Suņi-asistenti** - kompensē cilvēka ierobežotās fiziskās spējas - var palīdzēt cilvēku ģērbšanās procesā, gaismas ieslēgšanā, izslēgšanā, priekšmetu padošanā, pacelšanā, atnešanā u.tml.;
- **Suņi-pavadoņi** – var palīdzēt neredzīgiem vai vājredzīgiem cilvēkiem patstāvīgi pārvietoties un izvairīties no šķēršļiem. Suns tiem palīdz atrast nepieciešamo objektu (māju, bibliotēku, veikalu utt.), izvairīties no šķēršļiem un apstāties pie apmales. Servisa suņi atvieglo sabiedriskā transporta izmantošanu, palīdz pārvietoties veikalos un citās ēkās, piem., atrod durvis, liftu, brīvu sēdvietu un gājēju pāreju;
- **Suņi-terapeiti jeb kanisterapija, kas ir** īpaša terapija ar apmācītiem suņiem. Suns ir nozīmīgs atbalsts sociālu iemaņu un fiziska stāvokļa uzlabošanai, tāpat arī kustību traucējumu uzlabošanai. Suns darbojas kā motivators un galvenais komunikācijas objekts, visa darbība tiek vērsta uz suni. Kanisterapiju var izmantot ne vien fiziskā rehabilitācijā, bet arī citos virzienos – pedagoģiskā un psiholoģiskā.

Neraugoties uz priekšrocībām, ko cilvēkiem ar īpašām vajadzībām neapšaubāmi dod sadarbība ar suni, Latvijā servisa suņu nav daudz. Tas ir krasā kontrastā ar šādu suņu izmantošanas intensitāti tādās valstīs kā Somijā, Zviedrijā, Lielbritānijā un citās Eiropas Savienības valstīs, kurās iedzīvotāju labklājības veicināšanai jau ir īstenota šāda nozīmīga iniciatīva, paredzot valsts atbalsta pasākumus cilvēkiem ar invaliditāti. Proti, atsevišķām personu grupām ar invaliditāti ir pieejami valsts finansēti servisa suņa pakalpojumi. Tie tiek daļēji vai pilnīgi atmaksāti no valsts / veselības apdrošinātājiem. Arī mūsu kaimiņvalsts Igaunija ik gadu jau finansē 6 šādus suņus-pavadoņus. Tāpat, atsevišķās valstīs ir gan skolas suņu apmācīšanai, gan izstrādāta sistēma, kas sniedz informatīvu, finansiālu un tml. atbalstu.

Diemžēl valsts finansiālā atbalsta trūkums šajā jautājumā, suņa uzturēšanas un aprūpes dārdzība, kas nav samērojama ar vairākuma invalīdu ienākumiem, kā arī nedrošība par to, vai klienta un servisa suņa tiesības ir pietiekami aizsargātas Latvijas likumdošanā, vai sabiedrības attieksme ir pietiekoši labvēlīga, būtiski ietekmē šādu suņu izmantošanu Latvijā un suņi-asistenti vai suņi – pavadoņi pie mums nav tik populāri.

Servisa suņu biedrība TEODORS tika dibināta 2013. gada 12. aprīlī ar galveno mērķi veicināt cilvēku ar īpašām vajadzībām pilnvērtīgu iekļaušanos sabiedrībā ar servisa suņu palīdzību. *Piecu gadu pastāvēšanas laikā esam apmācījuši divpadsmit suņus-pavadoņus un vienu suni-asistentu.* Tā kā Latvijā cilvēkiem ar invaliditāti servisa suņu apmācība un uzturēšana vēl netiek atbalstīta no valsts puses ar tai piešķirtiem līdzekļiem, tad līdz šim visas savas aktivitātes biedrība ir veikusi tikai pateicoties individuāliem ziedojumiem vai no iegūtiem līdzekļiem dažādos labdarības projektos.

Pēc personīgās pieredzes, varam teikt, ka izejot sabiedrībā ar savu suni-asistentu vai suni-pavadoņi, apkārtesošie cilvēki pret cilvēku ar invaliditāti, kļūst daudz tolerantāki un arī atvērtāki sarunai. Un tieši saruna ir viens no galvenajiem rīkiem, ar ko mazināt

sabiedrībā valdošos stereotipus par šo atstumtības un nabadzības riskam pakļauto cilvēku grupu.

Tādejādi tiek arī nodrošināta iespēja sabiedrībai kļūt iecietīgākai un nenoliedzams projekta sociālais labums ir pašu cilvēku ar invaliditāti servisa suņu turētāju dzīves kvalitātes uzlabošanās, jo servisa suņi spēj gan palīdzēt ikdienas funkciju veikšanā, tādejādi nodrošinot cilvēku ar invaliditāti lielāku pastāvību, gan būt kā psiholoģiskais atbalsts, gan būt kā tilts starp cilvēku ar invaliditāti un sabiedrību.

Tādēļ vēlamies aicināt virzīt jautājumu par servisa suņu kustības atbalstu un attīstību, uzlabojot personu ar īpašām vajadzībām tiesības uz pilnvērtīgu dzīvi valsts līmenī, ko ļoti augstā līmenī spēj paveikt speciāli apmācīti suņi-asistenti vai suņi- pavadoņi un/vai suņi-terapeiti.

Lai servisa suņu nodrošinātais atbalsts cilvēkiem ar īpašām vajadzībām mūsu valstī kļūtu pieejamāks, lūdzam Pārresoru koordinācijas centru sniegt atbalstu un konsultāciju iniciētajam pasākumam par cilvēku ar īpašām vajadzībām integrāciju sabiedrībā ar servisa suņu palīdzību. Tāpat, lūdzam Jūsu iespējamo atbalstu konceptuālā ziņojuma sagatavošanai un jautājuma virzīšanai valdībai par iespējamo finanšu resursu piesaisti minētajam pakalpojumam atbilstoši valsts attīstības prioritātēm.

Servisa suņa biedrība TEODORS ir gatava iesaistīties jebkuras teorētiskās un praktiskās informācijas sniegšanā, kā arī dalīties ar pozitīvās pieredzes stāstiem par dzīvi pirms un pēc šāda suņa ienākšanas cilvēku dzīvēs, par ieguvumiem un sniegtajām iespējām.

Būsim ļoti pateicīgi par iespēju būt sadzirdētiem un tikšanos klātienē par jautājuma virzības būtību un mērķiem, jo personu ar invaliditāti tiesību īstenošanai ir nepieciešama ne tikai Labklājības ministrijas, bet arī citu nozaru ministriju saskaņota un koordinēta izpratne un rīcība par personu ar invaliditāti tiesībām un vajadzībām.

Kontaktpersona no biedrības puses: Velga Zēgnere, mob. tālrunis: 26204134, e – pasts: servisasuns@gmail.com.

Ļoti ceram uz sadarbību un atsaucību jautājuma virzīšanā!

Ar cieņu

Servisa suņu biedrības TEODORS
Priekšsēdētājs

Aleksejs Volkovs